

OverHoop

Stand van zaken en eerste lessen pilotprojecten 2024

Situering

Eind 2022 werd in de schoot van de Koning Boudewijnstichting en met steun van de Vlaamse Overheid het project 'OverHoop – Samen voorbij trauma, van preventie tot herstel' gelanceerd. De doelstelling van het project is te bouwen aan een samenleving die zich bewust is van de mogelijke impact van negatieve ervaringen op kinderen en jongeren, en die weet hoe daar adequaat op te reageren. Zo creëren we stap voor stap een maatschappij waarin elk kind veilig en in verbinding met zijn of haar omgeving kan opgroeien.

Dit rapport beoogt een stand van zaken te geven van het project medio 2024. De tien zorgvuldig geselecteerde pilotprojecten zijn inmiddels een half jaar bezig met het uitwerken van innovatieve tools, vormen en methodieken. Deze initiatieven richten zich op het ondersteunen van nulde- en eerstelijnsactoren bij het voorkomen of herstellen van de impact van ingrijpende negatieve gebeurtenissen en ontwikkelingstrauma.

In deze fase van het project is het belangrijk om te reflecteren op de vooruitgang die tot nu toe is geboekt. Waar staan de projectpartners vandaag? Welke waardevolle lessen hebben ze tot dusver geleerd, zowel op het vlak van procesmanagement als in hun samenwerking met andere actoren? Welke uitdagingen kwamen aan de oppervlakte, en hoe hebben ze die aangepakt? En waarop willen ze vooral inzetten in de tweede helft van de projecttermijn om de projectdoelen te bereiken? In wat volgt, geven we eerst een korte stand van zaken van elk project, waarna we terugkoppelen naar de in de inspiratienota geformuleerde bouwstenen en de inzichten die de projectpartners tot nu toe hebben opgedaan.

Lessons learned medio 2024

De Koning Boudewijnstichting heeft tien uiteenlopende en geografisch gespreide pilotprojecten geselecteerd die de afgelopen maanden intensief werden begeleid in samenwerking met de Karel De Grote Hogeschool. Deze projecten, vertegenwoordigen een diversiteit aan benaderingen en thema's, van cultuursensitieve traumazorg tot het versterken van veerkracht bij kwetsbare doelgroepen.

Hierna geven we per project weer wat de doelstelling is, wat de belangrijkste realisaties zijn tot dusver, met welke uitdagingen de projectpartners werden geconfronteerd, en welke stappen er de komende maanden nog op de planning staan. Deze reflectie is niet alleen bedoeld om de huidige voortgang weer te geven, maar ook om te anticiperen op wat er nog nodig is om de doelstellingen te bereiken en de projecten succesvol af te ronden, en bij te dragen aan een brede uitrol over heel Vlaanderen en Brussel in 2025.

Cultuursensitieve traumazorg voor jonge nieuwkomers en hun gezinnen: collaboratieve zorg binnen schoolcontext

KU Leuven

Doelstelling

Dit project beoogt een laagdrempelig, cultuursensitief traumazorgaanbod te ontwikkelen dat bijdraagt aan het herstel van veiligheid voor jonge nieuwkomers op school, in het gezin en in de culturele gemeenschap.

Realisaties

- Het project richt zich expliciet op alle jonge nieuwkomers, niet alleen vluchtelingen. Dit werd bekendgemaakt via een brede oproep.
- Er werd een vormingsaanbod ontwikkeld en geïmplementeerd op vier niveaus, gebaseerd op 22 concrete cases. Leuvense schoolteams kregen een modulair vormings- en intervisieaanbod, terwijl professionals uit de regio open vormingen konden volgen. Daarnaast werd consultatief advies aangeboden aan scholen en CLB's.
- Partners in de nulde en eerste lijn geven aan nu reeds meer handvaten te hebben voor gesprekken rond ontwikkelingstrauma, het opbouwen van vertrouwen met gevluchte ouders, en het contextualiseren van kindontwikkeling en kindgedrag in het licht van trauma- en migratiegeschiedenis.

'We zien een kind dat in een ontwikkeling stil blijft staan en wij gaan als CLB op zoek naar een hypothese. Het Steunteam heeft ons geleerd om ook te kijken vanuit de bril van de gevolgen van trauma en migratie, voor het kind en het gezin. Het is heel waardevol om daarvoor handvaten te krijgen.'

Uitdagingen

- Het kost tijd om het project bekend te maken, vooral bij de bredere doelgroep. Dit kan leiden tot een hoog aantal nieuwe aanmeldingen volgend schooljaar, zonder dat hiervoor extra personeel is voorzien.
- De samenwerking met andere partijen is niet vanzelfsprekend, vanwege budgettaire beperkingen en het gebrek aan een gemeenschappelijke 'taal'.

- Scholen neigen ertoe om bij vluchtelingen de focus te leggen op taalverwerving in plaats van traumazorg. Het vereist dus nog meer dialoog om het belang van traumazorg te onderstrepen.
- Ondanks het feit dat het project zich richt op alle jonge nieuwkomers, worden nog steeds vooral vluchtelingen aangemeld. De perceptie leeft immers dat ontwikkelingstrauma vooral voorkomt bij deze doelgroep, en minder bij andere nieuwkomers. Ook hierover moet men verder in dialoog gaan met de partners.

To do

De komende maanden wordt een toegankelijke praktijkhandleiding over collaboratieve zorg uitgewerkt, die laagdrempelig genoeg is om door iedereen gebruikt te worden. Om tegemoet te komen aan de bovenstaande uitdagingen, wordt ook gezocht naar bijkomende financiering via andere partners.

Pragtige Baby Op Komst

VZW PAS – Pedagogisch Advies & Stimulering

Doelstelling

Met dit project wil VZW PAS enerzijds de veerkracht bevorderen bij zwangere ouders door middel van vorming en verbinding met netwerkpartners. Door deze gezinnen te omkaderen in samenwerking met verschillende partners, wordt een vlottere doorverwijzing en opvolging mogelijk. Anderzijds wordt een programma voor jonge ouders ontwikkeld ter ondersteuning van hun veerkracht tijdens de eerste duizend dagen.

Realisaties

- Er werd een steunpunt opgezet om kwetsbare zwangeren aan te melden, waarbij de organisaties Baby op Komst en Pragt een sterke backoffice-samenwerking zijn aangegaan. Dit heeft geleid tot efficiëntere communicatie, betere doorverwijzingen en een gecoördineerde aanpak vanuit een holistische benadering.
- Er werden flowcharts voor kwetsbare zwangeren ontwikkeld, compatibel met het medisch zorgpad van ziekenhuizen.
- De groepswerking 'Instapje 0' bood intensieve begeleiding aan vijf gezinnen, waardoor niet alleen het isolement van de ouders werd doorbroken, maar ze ook beter weten hoe ze hun baby kunnen ondersteunen in de ontwikkeling.

Uitdagingen

- Het is een uitdaging om alle informatie en processen up-to-date te houden tussen de verschillende gemeenten binnen de eerstelijnszone. Samenwerken met zoveel partners is sowieso niet eenvoudig, ook wat betreft engagement en andere werkmethoden.

- Er moet een passend kader worden gevonden voor het gedeeld beroepsgeheim, waarbij de balans tussen kwalitatief samenwerken en bescherming van privacy wordt bewaakt.
- Het bereiken van de doelgroep kwetsbare zwangeren vereist een aanklappende (en dus tijdsintensieve) aanpak.
- De komende maanden blijft het projectteam werken aan oplossingen en heldere communicatie om tot een werkbaar kader te komen voor alle betrokken partijen.

To do

De flowcharts voor kwetsbare zwangeren zullen verder worden verspreid binnen het netwerk, er wordt een groepsaanbod voor zwangeren ontwikkeld, er komen vormings- en supervisiemomenten voor zorgprofessionals, en men blijft inzetten op communicatie en sensibilisering rond traumasensitief werken tijdens de zwangerschap.

Veilige start: eerstelijnsprofessionals tegen trauma bij LGBTI+ kinderen

Çavaria vzw

Doelstelling

Met dit project wil Çavaria vzw het bewustzijn en de vaardigheden van huisartsen en eerstelijnspsychologen vergroten met betrekking tot LGBTI+ specifieke gezondheidsproblemen, gericht op traumapreventie, empowerment en welzijn bij LGBTI+ jongeren.

Realisaties

Er werden vormingen gegeven aan eerstelijnsprofessionals en er werd een inclusieve brochure ontwikkeld voor het zorgnetwerk rond LGBTI+ kinderen, beide in samenwerking met experts. Bovendien werd hierbij gebruikgemaakt van visuele en cultuursensitieve tools.

Uitdagingen

- Het was niet eenvoudig om respondenten te vinden voor een aantal voorziene focusgroepen. Om hieraan tegemoet te komen, heeft Çavaria een beroep gedaan op het eigen netwerk en bestaande getuigenissen.
- Men ervaart enige weerstand tegen verandering bij zorgprofessionals. Zij zijn ook sterk overbevraagd, waardoor ze weinig beschikbaar zijn. Dankzij een samenwerking met de eerstelijnszone slaagde Çavaria er toch in nieuwe actoren aan te spreken.

To do

De vorming en brochure verder bekendmaken en verspreiden.

Kinderen en hun context in (veilige) verbinding helpen groeien naar meer veerkracht en herstel

OLO-Rotonde vzw

Doelstelling

OLO-Rotonde vzw wil een verschil maken voor ouders en kinderen met (een vermoeden van) ontwikkelingstrauma, door middel van een laagdrempelig groepsaanbod. Verbinding en stressregulatie staan hierbij centraal.

Realisaties

Er werden groeigroepjes en oudersessies ontwikkeld en uitgevoerd, waarbij ouders aangaven meer rust te ervaren, wat direct bijdroeg aan het welzijn van de doelgroep.

Uitdagingen

De beperkte tijd en hoge ambities maakten het nodig om enkele doelstellingen in de tijd te spreiden. Zo wilde het projectteam nagaan of het aanbod voldoende cultuursensitief is, en ook toegankelijk voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Dit wordt de komende maanden geëvalueerd. Ook de geplande train the trainer-sessies zullen pas verderop in het traject worden uitgerold.

To do

De komende maanden zal de impact van de sessies in kaart worden gebracht door getuigenissen van deelnemers, en deze info zal worden verspreid onder eerstelijnsactoren. Verder wordt een draaiboek ontwikkeld om de groeigroepjes en oudersessies verder te optimaliseren.

Back to basics. Samen traumasensitief zijn door sectoroverschrijdende verbinding tussen eerste lijn en gespecialiseerde zorg

VK Kind in Nood

Doelstelling

Dit project beoogt de basis van traumakennis, stabilisatie en psycho-educatie toegankelijk te maken voor zoveel mogelijk (eerstelijns)actoren in het netwerk van VK Kind in Nood.

Realisaties

Er werd tot dusver vooral ingezet op netwerkvorming en samenwerking met externe partijen. Daarnaast is er een index aangelegd van bestaand materiaal i.v.m. trauma.

Uitdagingen

- Veel organisaties zijn reeds overbevraagd en hebben weinig ruimte voor nieuwe overlegstructuren, waardoor aansluiting bij bestaande netwerkmomenten nodig

was. Ook niet elke beoogde organisatie bleek achteraf gezien een geschikte partner.

- Het aanbod aan materialen is erg gefragmenteerd, wat de noodzaak aan een gemeenschappelijke traumataal blootlegde.

To do

VK Kind in Nood blijft inzetten op netwerkvorming met relevante actoren. Daarnaast wordt een psycho-educatief pakket ontwikkeld, net als een bevraging over hoe men met trauma omgaat.

Online beslissinghulp voor de preventie, detectie en aanpak van ontwikkelingstrauma bij kinderen met een vluchtelingenachtergrond

Solentra Solidariteit en Trauma VZW

Doelstelling

Dit project beoogt een gebruiksvriendelijke online beslissinghulp te ontwikkelen om eerstelijnsactoren te ondersteunen bij de preventie, tijdige detectie en geïnformeerde aanpak van trauma bij kinderen en gezinnen met een vluchtelingenachtergrond.

Realisaties

De basis voor de online beslissinghulp werd gelegd aan de hand van een literatuurstudie, de bestaande expertise binnen Solentra en een analyse van meer dan 1000 casusgebonden helpdeskvragen. De eerste inhoudelijke versie van de online beslissinghulp is inmiddels klaar.

Uitdagingen

- De analyse van helpdeskvragen was zeer tijds- en arbeidsintensief.
- Het vinden van deelnemers voor focusgroepen bleek moeilijk. Hieraan werd tegemoetgekomen door de regio te verbreden en de bijeenkomsten online te organiseren.
- Het afbakenen van de inhoud was niet eenvoudig. Uit de analyse van literatuur, helpdeskvragen en focusgroepen kwamen veel potentiële thema's naar voren, maar ieder thema includeren, zou betekenen dat de beslissinghulp langer en minder toegankelijk/gebruiksvriendelijk zou worden.
- Het cultuursensitief maken van de beslissinghulp vereiste extra inspanningen.

To do

De komende maanden wordt de technische ontwikkeling afgerond, waarna een testfase wordt doorlopen en de tool wordt bijgestuurd.

Bouwen aan een sterk Leuvens nest rond kwetsbare gezinnen *VZW Centrum Algemeen Welzijnswerk Oost-Brabant*

Doelstelling

Met dit project wil het CAW ontwikkelingstrauma helpen voorkomen door vroegdetectie en interventie van nulde- en eerstelijnsactoren bij negatieve jeugdervaringen.

Realisaties

- De voorbereidingen werden getroffen om een consultlijn op te zetten voor hulpverleners met een niet-pluis-gevoel.
- Er wordt een gratis, online, modulair en laagdrempelig vorming ontwikkeld die aansluit op het bestaande vormingsaanbod.
- De voorbereidingen voor veerkrachtsessies voor kinderen en ouderreeksen zijn afgerond.

Uitdagingen

- Ook hier bleken vooral praktische uitdagingen aan de orde: het was niet eenvoudig om de drukke agenda's van kerngroepleden op elkaar af te stemmen en de tijdsintensiteit bleek hoger dan verwacht. Hieraan werd (deels) tegemoetgekomen door één verantwoordelijke inhoudelijke trekker aan te duiden per werkpakket.
- Voor de ouderreeks was het moeilijk om de doelgroep (alleen kwetsbare gezinnen of heel breed?) en het onderwerp af te bakenen.

To do

De consultlijn, vorming, veerkrachtsessies en oudervorming worden verder uitgewerkt.

ACE's In-Zicht. Sensibilisering, vroegsignalering en herstel van ontwikkelingstrauma vanuit geïntegreerde zorg *ELZOH vzw, Eerstelijnszone Zuid-Oost Hageland*

Doelstelling

ELZOH vzw wil werken aan meer preventie, vroegdetectie en herstel door multidisciplinaire vorming te organiseren en door bestaande praktijken en methodieken te verbinden in een model van getrapte zorg. Ook de zorgzame buurt wordt hierbij betrokken.

Realisaties

- In een eerste fase werd vooral ingezet op het sensibiliseren van huisartsen.
- De multidisciplinaire vorming werd uitgewerkt in cocreatie met heel wat actoren, wat niet alleen het onderlinge netwerk heeft versterkt, maar meteen ook veel draagvlak creëert.
- Dankzij de input van het buurtteam werden ook heel wat informele noden uit de praktijk meegenomen.

Uitdagingen

- Artsen en andere hulpverleners zijn overbevraagd. Om hieraan tegemoet te komen, werd aangesloten bij bestaande fora.
- Bij het werken met zoveel actoren is er nood aan een helder kader en ownership.
- Er moet nog worden bekeken hoe de inzet van het buurtteam verduurzaamd kan worden.

To do

De multidisciplinaire vorming wordt verder uitgewerkt, ook met focus op niet-stigmatiserende gesprekstechnieken. Om het project te helpen stroomlijnen, werd intussen een projectmedewerker aangeworven.

Veerkrachtondersteuning voor kinderen en jongeren in bijzondere omstandigheden *Familieplatform*

Doelstelling

Dit project beoogt eerstelijnsprofessionals te versterken en te engageren in het herkennen en bevorderen van veerkracht bij kinderen en jongeren. Dit gebeurt door de methodiek van de kind- en familiereflectie te integreren, met als doel handelingsverlegenheid bij hulpverleners te verminderen en kinderen in bijzondere omstandigheden beter te ondersteunen.

'In het dorp wist iedereen dat er bij ons iets mis was. Niemand heeft dit ooit bespreekbaar proberen maken, mij iets gevraagd, mij apart genomen of mij proberen helpen. Iedereen, school inclusief, keek de andere kant op. [... Dit gaf mij het signaal dat er geen hulp was en dat ik er alleen voor stond. ... Ik vermoed dat dit ertoe heeft bijgedragen dat ik me als kind onzichtbaar voelde, want dat was het signaal dat ik kreeg van de buitenwereld: we weten en zien het, maar we kijken weg.'

Realisaties

Op basis van focusgroepen en interactieve workshops met kinderen, ouders, en eerstelijnsactoren zijn veerkrachtfolders en -vormingen ontwikkeld.

Uitdagingen

Het was moeilijk om voldoende deelnemers te vinden voor de focusgroepen en workshops, zowel onder gezinnen als onder eerstelijnsprofessionals. Om dit op te vangen, werden de sessies online georganiseerd en werden beloningen ingezet. Het eigen netwerk werd ook aangesproken om meer deelnemers te werven. Mede hierdoor was er een gebrek aan representativiteit onder de gezinnen die deelnamen, wat werd aangepakt door extra bevragingen uit te voeren onder kinderen in jeugdhulp en VAPH-voorzieningen.

To do

De veerkrachtfolders en het vormingsaanbod zullen de komende maanden breed bekendgemaakt worden om een grotere impact te hebben op eerstelijnsprofessionals en de doelgroepen die ze ondersteunen.

Veilige Havens: Een alliantie van eerstelijnsprofessionals tegen kindermishandeling en verwaarlozing *Eerstelijnszone Westhoek en Westkust & Polder vzw*

Doelstelling

Eerstelijnsprofessionals voorzien van methodieken en richtlijnen om kindermishandeling en -verwaarlozing te detecteren, te signaleren, te stoppen, en herhaling te voorkomen.

Realisaties

- Het project heeft bewustzijn gecreëerd en erkenning gegeven aan het probleem van kindermishandeling en verwaarlozing door middel van webinars. Hulpverleners werden gewezen op het belang van met een traumasensitieve bril naar hun werk te kijken.
- Daarnaast werd een basisvorming rond de Kindreflex ontwikkeld, aangevuld door enkele verdiepende modules.
- Er werd ook gewerkt aan intersectorale samenwerking en afstemming, waarbij drempels werden weggewerkt door middel van werkgroepen die vier keer bijeenkwamen.

Uitdagingen

- Een belangrijke uitdaging was het formuleren van een gezamenlijk doel binnen de werkgroep, gezien de verschillende achtergronden van de deelnemers. De

afwezigheid van een gemeenschappelijke taal maakte veel overleg en afstemming noodzakelijk voordat men echt aan de slag kon gaan.

- Niet alle partners konden aanwezig zijn tijdens alle werkgroepbijeenkomsten, gezien de hoge werkdruk die zorgprofessionals ervaren.

To do

De volgende stappen zijn het organiseren van een focusgroep gericht op intersectorale afstemming en het opstellen van een beslisboom om duidelijk te maken wie welke rol speelt in het werkveld. Tot slot zal er worden samengewerkt met het CAW om de Kindreflex in organisaties te integreren.

Conclusie

Tot slot van deze nota koppelen we terug naar de acht bouwstenen die in de inspiratienota werden geformuleerd. Die bouwstenen vormen de basis waarop de tien pilootprojecten werden geselecteerd en hun aanpak hebben ontwikkeld en uitgevoerd. We lijsten de belangrijkste bevindingen en uitdagingen op en formuleren enkele aanbevelingen.

Bouwsteen 1: bewustzijn creëren en erkenning geven

Dit is een prioriteit voor alle projectpartners. Ze werken aan het verhogen van bewustzijn door vormingen, netwerkmomenten, brochures, websites en/of ander communicatiemateriaal. Werken aan een veilige, traumabewuste samenleving begint immers bij sensibilisering en erkenning van de problematiek van ontwikkelingstrauma. Uit de projecten blijkt dat veel eerstelijnsactoren te kennen geven dat ze ontwikkelingstrauma een belangrijk thema vinden en nood hebben aan extra vorming, maar in de praktijk ontbreekt het vaak aan tijd om er concreet mee aan de slag te gaan (*zie ook bouwsteen 5*).

Bouwsteen 2: op maat van elk kind en zijn/haar context

Een aanpak op maat is essentieel om succesvolle resultaten te bereiken, dat blijkt uit alle projecten. Meerdere projectpartners ervaren evenwel uitdagingen bij het bereiken van kwetsbare doelgroepen. Een aanklampende aanpak kan hier het verschil maken, maar is erg arbeids- en tijdsintensief.

Cultuursensitiviteit is een belangrijk aandachtspunt bij het werken met specifieke doelgroepen (zoals LGBTI+ jongeren of vluchtelingen). De effectiviteit van de interventies neemt immers toe als deze aansluiten bij de leefwereld en culturele achtergrond van de doelgroep.

Tegelijk mogen we niet uit het oog verliezen dat een effectieve aanpak van ontwikkelingstrauma een brede aanpak vereist, die een grotere populatie omvat dan alleen degenen die direct als risicogroep zijn geïdentificeerd. Het uitbreiden van de focus zorgt ervoor dat een bredere scala aan kwetsbaarheden kan worden aangepakt. We zien dat een aantal projectpartners hiermee worstelt: ofwel vinden ze het moeilijk om de doelgroep helder af te bakenen, ofwel ervaren ze moeilijkheden om een bredere doelgroep aan te spreken omdat de perceptie leeft dat ze er alleen zijn voor een heel specifieke doelgroep (bv. vluchtelingen).

Bouwsteen 3: nesten rondom nesten – creëer netwerken rondom kinderen en gezinnen

Een integrale benadering, waarbij alle actoren op het vlak van welzijn en zorg worden betrokken, is noodzakelijk om duurzame resultaten te bereiken.

Een van de projectpartners vermeldt expliciet de grote meerwaarde van het betrekken van informele netwerken zoals buurtteams. Dit biedt niet alleen een ander soort input dan de input geleverd door zorgprofessionals, maar versterkt ook het draagvlak voor het project en verhoogt bijgevolg de kans op succes.

Bouwsteen 4: inzetten op vaardigheden voor veerkracht – veilige relaties en regulatie van stress

Mensen die veerkrachtig in het leven staan, die veilige relaties hebben opgebouwd met anderen en die over adequate stressregulatiemechanismen beschikken, zijn minder vatbaar voor ontwikkelingstrauma en de negatieve gevolgen ervan. Het versterken van deze vaardigheden is dus een belangrijke strategie voor preventie en herstel. Meerdere projectpartners benadrukken het grote belang van een *warme* ondersteuning, waarbij kinderen en gezinnen zich écht gehoord en erkend voelen.

Deelnemers aan bv. het project van OLO Rotonde geven aan dat ze zich rustiger voelen na het gevolgde traject, dat ze meer stilstaan bij hun eigen gedrag en de interactiepatronen en dynamieken in hun gezin. Door deze feedback te delen met eerstelijnsmedewerkers, worden ook zij zich bewust van de impact van traumasensitief werken en het inzetten op vaardigheden voor meer veerkracht.

Bouwsteen 5: creëer als dienst- en hulpverlener de nodige allianties

Alle projectpartners benadrukken het belang van samenwerking tussen verschillende organisaties. Om een verschil te kunnen maken voor de uiteindelijke doelgroep van de projecten – kinderen en hun omgeving – is het immers cruciaal dat zorgprofessionals de handen in elkaar slaan. In het werkveld is men zich daar ten volle van bewust en er is veel goodwill.

Toch stuiten deze samenwerkingen vaak op uitdagingen, hetzij door een gebrek aan een gemeenschappelijke ‘taal’ of omdat de verschillende betrokken partijen andere werkmethoden hanteren, hetzij door praktische obstakels (budgettaire beperkingen, hoge werkdruk, beperkte beschikbaarheid, coördinatieproblemen ...). Inzetten op online

vormingen en bijeenkomsten kan hieraan (deels) tegemoetkomen, net als het maximaal aansluiten bij bestaande overlegmomenten of fora. Voortdurende dialoog, duidelijke planning en aanpassingsvermogen zijn hoe dan ook cruciaal om dergelijke complexe samenwerkingen in goede banen te leiden.

Bouwsteen 6: van vroegsignalering tot herstel

Het belang van vroegdetectie en -interventie bij ontwikkelingstrauma wordt breed onderschreven. Dit vereist een sterke focus op de vorming van nulde- en eerstelijnsactoren en het ontwikkelen van instrumenten, zoals gebruiksvriendelijke (online) beslisthulpen of ander materiaal. Het ondersteunen van zorgprofessionals bij het herkennen van signalen en het handelen op basis van een 'niet-pluis-gevoel' is eveneens van cruciaal belang om tijdig in te kunnen grijpen. Een aantal projectpartners zet hier specifiek op in, ook om handelingsverlegenheid te counteren. In het werkveld speelt dat laatste immers nog steeds wanneer men een vermoeden heeft van ontwikkelingstrauma. Projectpartners geven aan dat veel eerstelijnsprofessionals dit nog steeds een angstaanjagend onderwerp vinden, en dat ze niet altijd goed weten hoe ermee om te gaan. Door hulpverleners in de eerste lijn ook op dit vlak te versterken (door kennisdeling, het vergroten van hun vaardigheden, het aanleren van niet-stigmatiserende gesprekstechnieken ...) zullen meer kinderen en gezinnen sneller kunnen rekenen op een traumasensitieve aanpak, wat ook de gespecialiseerde hulpverlening kan helpen ontlasten.

Bouwsteen 7: samen lerend doen wat werkt

Kennis delen, goede praktijken uitwisselen en beschikbaar stellen is belangrijk, opdat niet elke hulpverlener op zijn eigen 'eiland' zou blijven werken. Sommige projectpartners halen aan dat er reeds veel materiaal voorhanden is, maar dat het te weinig tot bij de juiste personen raakt. Een centraal, gebruiksvriendelijk platform dat alle kennis rond trauma bundelt in een gedeelde 'traumataal' kan hier een verschil maken. Daarnaast is het van belang om regelmatig vormingen en super- en intervisiemogelijkheden aan te bieden, zodat zorgprofessionals up-to-date blijven. Het iteratief verbeteren van tools, methodieken en vormingen op basis van feedback van deelnemers en andere professionals zorgt ervoor dat het aanbod blijft aansluiten bij de behoeften van de doelgroep.

Bouwsteen 8: versterk medewerkers en organisaties

Heel wat projectpartners bieden vormingen en toegankelijke, laagdrempelige hulpmiddelen aan die professionals ondersteunen om met een 'traumasensitieve' bril naar hun werk en cliënten te kijken. Dit kan helpen om handelingsverlegenheid bij hulpverleners te verminderen, wat uiteindelijk bijdraagt aan betere zorg voor de uiteindelijke doelgroep: kinderen en hun omgeving.

Wat brengt de toekomst?

Het OverHoop-projectteam en de Karel de Grote Hogeschool zullen de pilootprojecten de komende maanden verder intensief begeleiden. Het doel is om hun geleerde lessen mee te nemen en ter beschikking te stellen van projecten die in 2025 van start gaan in alle eerstelijnszones van Vlaanderen en Brussel. Deze uitbreiding moet ervoor zorgen dat de opgebouwde kennis en ervaring beschikbaar en toepasbaar worden voor een bredere groep professionals en organisaties, zodat zij effectiever kunnen bijdragen aan de preventie en het herstel van ontwikkelingstrauma.